

p. 145-149

Valeriu Bujor

Sergiu Ilie

Valeriu Țurcan

Analiza statistică succintă a criminalității în Republica Moldova pe anii 1993-1997

Conform datelor statistice pe anii 1993-1997 în Republica Moldova se menține o stare complicată a criminalității.

Începând cu anul 1993 se observă o sporire continuă a infracțiunilor înregistrate (cu excepția anului 1996). Totodată, se observă și o creștere a ponderii de infracțiuni descoperite, astfel în anul 1993 aceasta constituia 46,6%, pe când în anul 1997 – 59,9%, deci ritmul creșterii descoperirii infracțiunilor s-a mărit cu 13,3%.

Eventual aceasta ar putea indica îmbunătățirea lucrului organelor de poliție în sfera depistării și descoperirii crimelor comise.

Nivelul criminalității la 10 mii locuitori este în continuă creștere, fiind în 1993 de 85,1, iar în 1997 – 104,2 și aceasta în condițiile când evoluția demografică în republică este în descreștere.

Analiza structurii criminalității în Republica Moldova pe perioada anilor 1993-1997 relevă unele modificări. Bunăoară, numărul furturilor înregistrate și ponderea lor în numărul total al infracțiunilor sunt în permanentă scădere, ajungând de la 62,5% în 1993 până la 53,5% în 1997. Aceeași imagine se observă și în cazul delapidărilor (1993 – 9%, 1997 – 3,7%) și huliganismului (1993 – 3,6%, 1997 – 2,8%). Totodată, a crescut substanțial numărul escrocheriilor (1993 – 358 cazuri – 1,0% iar în 1997 – 2714 cazuri – 6,8%) și a infracțiunilor legate cu narcomania. Numărul jafurilor, tâlhăriilor, omorurilor, leziunilor corporale grave și violurilor rămâne practic constant.

Descoperirea numărului infracțiunilor cupidante este determinată de latentitatea sporită a acestora. Atare fapt este confirmat și de rezultatele sondajelor sociologice desfășurate în ultimii ani în Republica Moldova, care indică scăderea încrederii populației în capacitatea organelor de interne de a proteja drepturile și interesele lor legitime.

În același timp, continuă procesul de intelectualizare și profesionalizare a activității criminale. Crește agresivitatea și îndrăzneala impertinentă a crimelor. Drept consecință, sporește ponderea infracțiunilor grave în numărul absolut de infracțiuni înregistrate, de la 19,4% în 1993 la 25,1% în 1997.

În ultimii 5 ani se observă o sporire considerabilă constantă a numărului crimelor legate de traficul ilicit de droguri, care a crescut de trei ori pe parcursul acestor ani. De asemenea, s-a mărit numărul narcomanilor luați la evidență, de la 1079 în anul 1993 până la 2723 în anul 1997. Pe viitor se prevede o creștere continuă a narcomaniei.

Este înregistrată o scădere a numărului de infracțiuni comise în grup. Astfel, în 1993 din numărul total al infracțiunilor descoperite, 3450 au fost comise în grup (19,9%) iar în 1997 acest număr constituie doar (12,4%).

Această tendință reflectată în datele statistice este departe de starea reală a lucrurilor.

În ultimii ani se înregistrează o sporire permanentă a accidentelor rutiere (în 1993 – 2436 accidente, în 1997 – 3412 accidente), și respectiv a numărului victimelor. Astfel, în 1993 în urma accidentelor rutiere au decedat 422 persoane, au fost traumatate – 2704 persoane, dar în 1997

numărul lor ajunge la următoarele date: decedați – 569, traumați – 3986 persoane.

Creșterea acestor indici poate fi explicată prin majorarea constantă a numărului mijloacelor de transport și prin păstrarea la același nivel a capacității de trafic a drumurilor.

La fel conform datelor scade numărul de crime săvârșite în stare de ebrietate: în 1993 – 21,7%, în 1994 – 25,4%, 1995 – 15,7 1996 – 16,1% 1997 – 13,8%. În același timp, practica arată că ponderea infracțiunilor săvârșite în stare de ebrietate de regulă se menține în jurul la 19-23%.

Odată cu modificarea situației demografice în Moldova s-au produs și unele schimbări în structura persoanelor ce comit infracțiuni.

Reflectează situația social-economică în republică și creșterea numărului de șomeri, precum și sporirea numărului crimelor săvârșite de persoane ce nu lucrează și nu învață: în 1993 au fost comise 5711 infracțiuni, în 1994 – 6877; în 1995 – 7821; în 1996 – 9161; 1997 – 9983. Deși în ultimul an ponderea lor a scăzut cu 3%, în 1996 – 44,8%, în 1997 – 41,7%, ceea ce poate fi lămurit prin creșterea numărului total de crime descoperite în anul 1997.

Numărul infracțiunilor din rândurile muncitorilor a scăzut de 2 ori. În anul 1994 de muncitori au fost comise 4866 infracțiuni (27,2%), din cele descoperite, pe când în 1997 – 2265 infracțiuni (13,8%). Numărul infracțiunilor săvârșite de persoane cu studii superioare se află în permanentă accesiuune, tendință ce se va menține, ceea ce denotă intelectualizarea criminalității: în 1994 – 13,7% din numărul total de infracțiuni descoperite au fost comise de persoane cu studii superioare, 1995 – 14,1%, 1996 – 14,3%, 1997 – 14,8%. Acest fapt se datorează și creșterii numărului de persoane cu studii superioare din societate.

Crimele săvârșite de minorii în anii 1991-1995 erau în permanentă scădere, cu limitele în 1991 – 18,9% din numărul total de crime descoperite și 1995 – 9,4%. Începând din anul 1996 ponderea, infracțiunilor comise de minori a cunoscut o creștere lentă: 1996 – 9,6%, 1997 – 9,7%. Numărul minorilor luați la evidență se mărește treptat începând cu anul 1994. Astfel, în 1994 la evidență se aflau 6508 minori, în 1995 – 6713, 1996 – 6839, 1997 – 7538. După părerea experților, criminalitatea juvenilă în următorii ani va atinge un nivel mai sporit.

În urma analizei datelor statistice puse la dispoziție putem efectua următoarele precizări și concluzii:

1. Ca baza s-a luat anul 1992 de când separat se duce evidența crimelor înregistrate cu excepția Transnistriei.

2. Analiza s-a efectuat doar în baza datelor statistice oficiale fără investigații suplimentare.

3. Datele existente nu permit de a face un pronostic de lungă durată; folosirea metodei de extrapolare permite o prognoză doar de 1-2 ani.

4. Numărul infracțiunilor înregistrate în perioada apropiată se va afla în limitele 38-41 mii, cu sporirea continuă a crimelor grave. Tendințele de sporire a nivelului criminalității pentru perioada 1998-2000 se vor menține.

5. Va continua creșterea infracțiunilor legate de circulația ilicită a drogurilor, precum și numărul infracțiunilor săvârșite de minori și implicarea acestora în grupurile criminale.

6. Numărul infracțiunilor contra persoanei (omoruri, leziuni corporale, violuri) în viitorul apropiat, probabil va fi relativ constant, doar la infracțiunile cupidant-violente (jafuri, tâlhării) se vor menține tendințe de creștere lentă.

7. Tendințe pozitive pot fi posibile numai în cazul stabilizării situației social-economice și politice în republică, în controlul asupra criminalității un rol de bază îi revine statului. Pentru atingerea acestui scop este necesară crearea unei baze științifice solide, a cadrului legislativ și a unui mecanism efectiv de realizare a lor. Constituie o necesitate acută și întărirea bazei financiare, tehnico-materiale a efectivului organelor de drept, o interacțiune mai bună între organele de stat în

competența cărora întră contracararea criminalității.

p. 190-213

Valeriu Bujor
Sergiu Ilie
Valeriu Țurcan
Grigore Capustin

Criminalitatea în Republica Moldova în anii 1992-1998: oglindire statistico-criminologică

Analiza statistică a criminalității în Republica Moldova a fost desfășurată de către Centrul de Cercetări Științifice al Academiei de Poliție „Ștefan cel Mare” în scopul relevării premiselor ce au condus la scăderea criminalității înregistrată în anul 1998.

De la bun început sunt necesare unele precizări. Studierii au fost supuse datele statistice ale MAI începând cu anul 1992, deoarece din acest an statistica MAI nu conține informația despre criminalitatea în zona transnistreană. Prin urmare, compararea nemijlocită a numărului de infracțiuni, persoane etc. Înregistrate în anii 1992-1998 cu perioada de până la 1992 nu este posibilă. Din acest considerent, asemenea comparație a fost efectuată cu ajutorul indicilor generalizatori (coeficienții, ponderea ș.a.). De observat însă că și indicii generalizatori nu întotdeauna reflectă obiectiv situația reală din cauza lipsei informației precise despre starea demografică din republică, precum și din cauza altor probleme tehnice. Bunăoară, în mun. Tighina sunt înregistrate numai infracțiunile cercetate de comisariatul de poliție, iar datele despre infracțiunile cercetate de miliția transnistreană lipsesc, însă la calcularea nivelului criminalității la 10.000 de locuitori se ia în considerație toată populația municipiului și, în consecință, nivelul criminalității este mai mic decât cel real. Altă problemă este de natură subiectivă: datorită unei mari fluctuații a cadrelor care se ocupă cu evidența criminalității, competenței și responsabilității insuficiente a acestora, în unele subdiviziuni ale MAI evidența statistică nu se distinge prin calitate (sunt cazuri când în unele comisariate într-un răstimp de 9 luni nu a fost trecută în evidență nici o infracțiune comisă în grup și nici una comisă de minori) ceea ce duce la denaturarea esențială a datelor statistice finale. Pe lângă toate acestea, indicii statistici depind și de legislația penală și politica penală a statului, a căror modificări schimbă numărul de crime înregistrate, numărul de persoane depistate care au săvârșit infracțiuni etc.

Totuși, nereflectând pe deplin situația reală, datele statistice ne permit să tragem unele concluzii despre starea criminalității, despre modificările și tendințele în criminalitate. Pornind de la cele mai sus menționate, trecem la analiza statistică a criminalității propriu zisă.

Numărul total de infracțiuni în perioada analizată a înregistrat o creștere în anii 1993-1995 (de la 37073 infracțiuni în 1993 până la 38409 în 1995), în anul 1996 numărul infracțiunilor înregistrate a scăzut cu 9,3% față de anul 1995, el fiind de 34822 de infracțiuni. Cu toate acestea, în anul 1997 numărul de infracțiuni înregistrate a cunoscut o ascensiune evidentă acesta fiind de 39914, și anume cu 14,6% mai mult decât în anul 1996. În anul 1998, an ce pretinde a fi (conform spuselor unor demnitari de stat) drept an de cotitură în contracararea criminalității, într-adevăr au fost înregistrate cu 9,3% mai puține infracțiuni decât în anul 1997-36195 infracțiuni. La prima vedere s-ar părea că a fost stopat procesul de creștere a infracțiunilor. Analizând însă starea criminalității în anii precedenți, observăm o situație analogică în 1996 când de asemenea s-a obținut o reducere cu 9,3% a numărului infracțiunilor înregistrate. Cu toate acestea, în anul următor 1997 numărul lor a crescut cu 14,6% (!) pentru prima dată înregistrându-se un asemenea salt.

La analiza coeficientului sau a nivelului criminalității, observăm că pe parcursul anilor 1992-

1997 este înregistrată o continuă creștere de la 90,1 unități în anul 1992 (la 10.000 locuitori) până la 104,2 în anul 1997, excepție făcând anul 1996 cu 90,8 infracțiuni la 10.000 de locuitori.

În anul 1998 nivelul criminalității a scăzut până la 95,7 unități la 10.000 de locuitori. Cu toate acestea, coeficientul criminalității pe anul 1998 este mai mare decât media anilor 1992-1997, acesta fiind de 94,5 unități la 10.000 de locuitori. Aceasta în condițiile când evoluția demografică în republică este în descreștere.

Analiza istorică comparativă a nivelului relevă faptul că atare situație de scădere a criminalității a mai avut loc în cursul anilor precedenți. Astfel, în anul 1973 nivelul era de 24,8 infracțiuni (la 10.000 de locuitori), acesta fiind mai mic cu 1,6 unități comparativ cu anul 1971 (26,4 unități la 10.000 locuitori). În următorul an 1974 nivelul a crescut brusc până la 27,7 (ritmul de creștere 104,9%), iar în ceilalți ani înregistrând o permanentă creștere. Situația s-a repetat de asemenea în anul 1987, când nivelul criminalității a scăzut până la 49,6 unități de la 54,8 în anul 1985 (-9,5%), pentru ca să ajungă în anul 1988 deja până la cifra de 77,4 unități (41,2%). Analizând numărul total de infracțiuni, putem menționa că pe parcursul a cel puțin ultimii 20 de ani numărul de infracțiuni înregistrate a crescut în permanență. Cu toate că, de câteva ori, pe parcursul acestor ani, s-au înregistrat unele micșorări în ceea ce privește numărul de infracțiuni, comparativ cu anul precedent, totuși în următorii ani acesta înregistra un salt cantitativ ce de multe ori depășea media ultimilor ani. În al doilea rând, aceasta contravine oricăror legități statistice, deoarece pentru a stopa creșterea numărului de infracțiuni trebuie întreprinse unele măsuri radicale în contracararea criminalității. Cu părere de rău, aceasta nu s-a observat în anul 1998. Aici mai trebuie de menționat faptul că aceste abateri de la ascensiunea permanentă a numărului de infracțiuni de cele mai multe ori au loc din cauza manipulării criminalității latente, a cărei „rezerve” depășește de multe ori numărul oficial de infracțiuni înregistrate.

Analiza **caracterului criminalității** pe perioada anilor 1992-1998 relevă următoarele fapte: numărul total de infracțiuni grave înregistrate a crescut de la 7275 în anul 1992 până la 10012 în anul 1997. În anul 1998 infracțiunile grave au constituit 8210 unități. Ponderea lor în totalul infracțiunilor este de 22,7% în anul 1998, ceea ce este doar cu 0,5% mai puțin ca media pe anii 1992-1997, care constituie 23,2%. Referitor la nivelul infracțiunilor grave menționăm că în anul 1993 aceasta a constituit 18,6 unități (la 10.000 de locuitori) în 1994 – 23,6, 1995 – 28,8, 1996 – 21,1, 1997 – 26,2, 1998 – 21,7. După cum observăm până în anul 1995 a fost înregistrată o creștere simțitoare a nivelului, iar în 1996 a urmat o bruscă descreștere până la 21,1 unități. În următorii doi ani s-a repetat din nou aceeași situație de creștere bruscă urmată de o descreștere în anul 1998 care n-a coborât, însă, mai jos de nivelul anului 1996. Și ca urmare a studierii situației din anii precedenți ne convingem de faptul că după o descreștere bruscă va urma o ascensiune moderată a coeficientului criminalității.

În continuare, în cadrul analizei structurii criminalității vom analiza evoluția principalelor tipuri de infracțiuni în anii precedenți, cu o comparând a datele cu cele ale anului 1998.

Vom începe, mai întâi, cu descrierea infracțiunilor cu un pericol social sporit și anume *omorurile*. În statistică numărul total al infracțiunilor de omor include și tentativele de omor. La analiza numărului total de omoruri observăm o creștere lentă de la 383 de infracțiuni în anul 1993 la 414 în anul 1997, (1994 – 388, 1995 – 402, 1996 – 396). În anul 1998 numărul total a scăzut până la 375 de infracțiuni. Ponderea infracțiunilor de omor din numărul total de infracțiuni a înregistrat o creștere permanentă în anii 1993-1996 (1993 – 1,03%, 1994 – 1,04%, 1995 – 05%, 1996 – 1,14%), fiind urmat de o descreștere al cărei nivel se păstrează pe parcursul anilor 1997-1998 (1997 – 1,04%, 1998 – 1,04%). Coeficientul infracțiunilor de omor a înregistrat, de asemenea, pe parcursul ultimilor ani o creștere ușoară (1993 – 0,994, 1994 – 1,008, 1995 – 1,045, 1996 – 1,032, 1997 –

1,08), o abatere constituind anul 1998 cu nivelul de 0,991 la 10.000 de locuitori. Asupra acestui fapt, nu în ultimul rând, s-a răsfrânt, însă, ca și la alte tipuri de infracțiuni evoluția demografică descendentă din Republica Moldova. Un alt factor ce poate influența direct asupra scăderii numărului de omoruri ar fi și numărul de persoane dispărute și aflate în căutare. De asemenea, asupra numărului de omoruri înregistrate pot influența indirect determinările la sinucidere, precum și raportul dintre tentativele de omor și infracțiunile de omor propriu zise (de multe ori tentativele de omor sunt calificate ca leziuni corporale(grave ori mai puțin grave)). Cu părere de rău primele au un caracter latent deosebit, iar celelalte nu sunt reflectate în datele statistice oficiale. *Infracțiunile de viol* fiind calculate ca și omorurile împreună cu tentativele prezintă următorul tablou: pe parcursul anilor 1992-1998 este înregistrată o oscilare cu tendință spre micșorare a numărului total de infracțiuni: astfel în 1992 au fost înregistrate 287 de infracțiuni, în 1993 – 298, 1994 – 269, 1995 – 234, 1996 – 276, 1997 – 235 în 1998 – 229 de infracțiuni.

Ponderele infracțiunilor de viol din totalul infracțiunilor înregistrează, de asemenea, o ușoară înclinare spre micșorare.

De altfel, aceeași situație o păstrează și nivelul infracțiunilor de viol: 1993 – 0,774, 1994 – 0,699, 1995 – 0,608, 1996 – 0,719, 1997 – 0,613, 1998 – 0,605.

Tâlhăriile, fiind un gen de infracțiuni cu un grad sporit de pericol social, în perioada anilor 1992-1997 au înregistrat o permanentă sporire a numărului de infracțiuni de la 524 în anul 1992, (708 în 1993, 710 în 1994, 823 în 1995, 797 în 1996) la 874 în 1997. Pentru prima dată în ultimii ani o micșorare bruscă a numărului de tâlhării s-a obținut în anul 1998 – 648 de infracțiuni: cu 226 mai puțin decât în anul 1997. Ponderele infracțiunilor de tâlhărie în numărul absolut de infracțiuni înregistrate după o permanentă creștere de la 1,3% în 1992, 1,9% în 1993 până la 2,2% în 1997, în anul 1998 a atins cota de 1,8%, nivelul crimelor de tâlhărie ajungând de la 2,3 unități la 10.000 de locuitori în 1997 și până la 1,7 în 1998. Analizând după analogie situațiile similare de descreștere a infracțiunilor de tâlhărie în anii precedenți, putem observa că pe parcursul anilor 1984, 1985, 1986 la fel s-a obținut o scădere a numărului de infracțiuni. Astfel, în anul 1983 s-au înregistrat 166 de infracțiuni, în 1984 – 152, în 1985 – 126, în 1986 – 109, pentru ca mai apoi să se producă o creștere bruscă în anul 1987 până la 141 de infracțiuni. Aici ne pune în gardă faptul că pentru prima dată în ultimii ani numărul tâlhăriilor a cunoscut o reducere bruscă cu 226 de infracțiuni, adică 25,9%(!) mai puțin decât în anul precedent (1997). Una dintre cauzele care a generat această situație poate fi și faptul că o mare parte din populație a pierdut încrederea în posibilitatea poliției de a-i apăra de criminali și de a contribui la restituirea daunelor cauzate, din acest motiv ei se eschivează de la adresarea la poliție. De asemenea, nu în ultimul rând, acest lucru poate avea loc și din cauza că o parte dintre victime au frică de răzbunarea din partea infractorilor.

Un alt tip de infracțiuni cu un pericol socialmente sporit îl *constituie jafurile*. În perioada nominalizată jafurile au avut o altă evoluție decât tâlhăriile. Astfel, în anul 1992 au fost înregistrate 2178 de infracțiuni, în 1993 – 2157, 1994 – 2295, 1995 – 2124, 1996 – 1851, 1997 – 2400, 1998 – 2175. Cu toate că în anul 1998 numărul total de infracțiuni a descrescut cu 225 comparativ cu anul 1997, totuși în acești doi ani au fost înregistrate mai multe infracțiuni de jaf din toată perioada examinată (1992-1996). Aici deci nu poate fi vorba despre o anumită stopare a creșterii numărului de infracțiuni. Aceeași situație o reflectă și analiza ponderii infracțiunilor de jaf din numărul total de infracțiuni înregistrate. Astfel, în 1997 și 1998 cota parte a jafurilor fiind de 6% din toate infracțiunile înregistrate (în 1992 – 5,6%, 1993 – 5,8%, 1994 – 6,2%, 1995 – 5,5%, 1996 – 5,3%). Nivelul jafurilor în 1998, de asemenea, atinge cifra de 5,7 unități la 10.000 de locuitori, pe când media anilor precedenți 1992-1997 era doar de 5,5 unități la 10.000 de locuitori.

O situație similară infracțiunilor de tâlhărie o găsim și la analiza cazurilor de leziuni corporale

grave. Ponderea acestui tip de infracțiuni atinge apogeul în anul 1995 cu 1,6% din numărul total al infracțiunilor înregistrate (1992 – 1,2 %, 1993 – 1,4 %, 1994 – 1,6 %) în următorii trei ani descrescând până la 1,2 % în anul 1998 (1996 – 1,5 %, 1997 – 1,3 %).

Furturile constituie genul de infracțiuni cu cea mai mare pondere din numărul total de infracțiuni înregistrate. În ultimii ani, numărul de furturi înregistrate, precum și ponderea lor este într-o permanentă scădere. Cotele maxime ale furturilor în perioada analizată fiind în 1992 de 23501 de infracțiuni și respectiv 60% din numărul total de infracțiunilor înregistrate, cotele cele minime în 1998 – 17502 de infracțiuni, cu ponderea de 48,4 % (1993 – 22465, (60,6%) 1994 – 21542, (57,1%), 1995 – 21419, (55,8%), 1996 – 17715, (50,9%), 1997 – 19211 (48,1%)). Una dintre cauze ce provoacă o asemenea descreștere a numărului infracțiunilor cupidante ar putea fi și „goana” comisariatelor de poliție după procentul de descoperire. În această „competiție” deseori rămân în afara înregistrărilor o parte considerabilă de infracțiuni. De asemenea, după cum am menționat mai sus, o parte dintre victime nici nu se adresează la poliție din cauza că procentul de descoperire la infracțiunile de furt rămâne mic, partea vătămată nedorind să-și piardă timpul ori suma daunei cauzate este prea mică. Deseori, anume în cazul infracțiunilor de furt, victimele se adresează, mai întâi, structurilor criminale pentru a-și restitui dauna.

Referitor la analiza infracțiunilor de *sustragere a avutului proprietarului prin înșelăciune* (escrocherii) putem menționa, de la bun început, că pe parcursul perioadei analizate din anul 1992 până în 1997 numărul infracțiunilor a fost în permanentă creștere, cu unele mici excepții. Astfel, în 1992 au fost înregistrate 310 infracțiuni, ceea ce constituie 0,7% din numărul total de infracțiuni înregistrate, în 1993 – 358 (0,96%), în 1994 – 487 (1,3%), în 1995 – 1658 (4,3%), în 1996 – 809 (2,3%), în 1997 – 2550 (6,4%). În cazul escrocheriilor sunt evidente oscilații destul de mari în ceea ce privește numărul de infracțiuni. Ținem să precizăm, în această ordine de idei, că atare oscilații provin de la faptul, că majoritatea comisariatelor de poliție, râvnind să sporească procentul infracțiunilor descoperite, înregistrau, sub diferite numere, toate cererile depuse de grupurile de persoane înșelate de unele firme ori bănci fantome. În fiecare dosar penal intentat unui și aceluiași bănuț i se înainta învinuirea, infracțiunea considerându-se descoperită, ca mai apoi toate dosarele să fie conexe în unul singur. În acest fel, se contribuia la creșterea artificială a procentului de infracțiuni descoperite.

Un alt tip de infracțiuni, care are un pericol socialmente sporit este *huliganismul*. Analiza statistică a acestor infracțiuni atestă faptul că până în 1994 huliganismul atinsese cota de 1688 de infracțiuni (1992 – 1434, 1993 – 1317). Ponderea acestor infracțiuni a ajuns până la 4,5% în anul 1994. În următorii ani s-a înregistrat o lentă descreștere a acestora: 1995 – 1170, 1996 – 1162, 1997 – 1131, 1998 – 1132 de infracțiuni. În anul 1998 ponderea infracțiunilor de huliganism precum și nivelul acestora, a cunoscut un mic „avânt” comparativ cu anul 1997, el fiind de 3,1% în anul 1998 (la 10.000 de locuitori) față de 2,9% în 1997.

O atenție deosebită la etapa actuală o merită *infracțiunile legate de narcomanie*. Pe parcursul tuturor anilor examinați aceste infracțiuni au înregistrat o creștere continuă. Astfel, de la 122 de cazuri în 1992 la 870 în 1998, ponderea lor sporind de la 0,3% în 1992 la 2,4% în 1998. Conform estimărilor unor specialiști, cifra reală ar fi de 10 ori mai mare decât cea oficială. La etapa actuală nivelul acestor infracțiuni este de 2,3 unități la 10.000 de locuitori, în afara evidenței rămânând o parte considerabilă de infracțiuni.

Un interes deosebit îl prezintă și analiza statistică a infracțiunilor *săvârșite în locurile publice*. Examinarea situației în anii – supuși analizei fixează o sporire a numărului de infracțiuni în anii 1992-1994 (3975 de infracțiuni în 1992, 4554 în 1993 și 5333 în 1994). Anul 1994 a constituit, practic, apogeul infracțiunilor săvârșite în locurile publice în timp de 20 de ani (1980-1998). În

acest an (1994) procentul infracțiunilor a constituit 16,4%. Ponderea acestor infracțiuni crește încotmai ca numărul total, fiind de 10,1% în 1992, 13,8% în 1993 și 16,4% în 1994. În următorii ani 1995-1998 numărul infracțiunilor săvârșite în locurile publice diferă de la an la an: în 1995 – 4866, 1996 – 4329, 1997 – 5125 și în 1998 – 4397. Ponderea infracțiunilor relevă însă o tendință de stabilizare cu o ușoară tendință de sporire: în 1995 – 14,3%, 1996 – 14,4%, 1997 – 14,7%. În 1998 ponderea a constituit 14,2%, înregistrându-se o ușoară descreștere.

Un indice important în conformitate cu care putem aprecia succesul organelor responsabile de contracararea criminalității îl constituie procentul **infracțiunilor descoperite**. Analizele efectuate pe perioada ultimilor 7 ani denotă că pe parcursul acestor ani procentul descoperirii infracțiunilor este într-o permanentă creștere: în anul 1992 a fost egal cu 35,3%, 1993 – 46,6%, 1994 – 49,8%, 1995 – 58,1%, 1996 – 58,7%, 1997 – 59,9% și în 1998 – 64%. Evident, este îmbucurător faptul că procentul de descoperire a infracțiunilor se distinge printr-un permanent progres. Aceasta lucru pare însă banal, deoarece în etapa actuală organele de afaceri interne sunt dotate din an în an tot mai insuficient cu tehnică necesară, cadrele nu-și ridică salariile la timp, datoriile față de alte structuri statale sunt tot mai mari. Acest fapt pare a fi paradoxal.

Analiza geografică a criminalității în Republica Moldova permite relevarea unor tendințe ale criminalității pe zone concrete și oferă posibilitatea de a concentra forțele de combatere a criminalității în locurile necesare.

Analiza stării criminalității a fost efectuată pe baza datelor oficiale pe anii 1993-1998 în șase zone ale republicii.

Ca urmare a analizei au fost obținute următoarele date: pe parcursul perioadei supuse analizei un loc evident îl ocupă orașul *Chișinău* care rămâne zona cea mai criminalizată de pe întreg teritoriul republicii.

În perioada 1993-1998 cota – parte a infracțiunilor săvârșite în Chișinău din totalul infracțiunilor pe republică a constituit: în 1993 – 33,6%, 1994 – 37,4%, 1995 – 41,6%, 1996 – 37,6%, 1997 – 38,8%, 1998 – 37%. Pe parcursul anilor se observă că ponderea criminalității în or. Chișinău tinde și în continuare spre o creștere lentă. Diminuarea în 1998 a ponderii cu 1,8% față de anul 1997 nu constituie un indice de stabilizare ori descreștere a criminalității în oraș. Alarmant este faptul că orașul Chișinău, având o populație de circa 800 de mii de locuitori, înregistrează un nivel al criminalității foarte înalt: în 1993 – 166,8, 1994 – 188,7, 1995 – 231,2, 1996 – 174,5, 1997 – 205,3, 1998 – 178,1 unități (la 10.000 de locuitori). La un înalt nivel rămâne și ponderea crimelor grave în oraș, media lor pe parcursul perioadei analizate fiind de 32,6%: (În 1993 – 24,7%, 1994 – 32,4%, 1995 – 39,6%, 1996 – 31,8%, 1997 – 35,9%, 1998 – 31,1%).

În *zona Orhei* se observă o tendință de micșorare a nivelului criminalității în anii 1993-1996. În 1993 aceasta era de 78,9 unități la 10.000 de locuitori, 1994 – 77,2, 1995 – 73,7, 1996 – 70,6. În anii 1997-1998 s-a înregistrat o creștere evidentă: în 1997 – 84,6, iar în 1998 – 75,6 unități la 10.000 de locuitori. Aici se constată o oscilare a nivelului însă la următoarea scădere el nu mai revine la nivelul anilor precedenți. În zona dată se evidențiază raionul Călărași în care nivelul criminalității este de 115,5 la 10.000 de locuitori.

O ușoară descreștere a numărului infracțiunilor grave în zonă se simte începând cu anul 1995, când ponderea crimelor grave a constituit 19,2% și a ajuns la 15,9% în anul 1998 (1996 – 17,7%, 1997 – 17,5%). Cu părere de rău, datele pe unele raioane din acesta zonă nu sunt însă complete. Acest lucru este legat de faptul că drept urmare a conflictului armat din regiunea transnistreană datele din raionul Dubăsari sunt fragmentare.

Tot fragmentare sunt și datele prezentate pe *zona Tiraspol*. În aceste condiții este mai dificil a judeca despre starea reală a criminalității în aceste zone. Conform datelor oficiale, numărul

criminalității, atingând cota maximă în anul 1993 de 114,5 infracțiuni la 10.000 de locuitori, pe parcursul anilor următori a scăzut până la 68,8 în anul 1996 (1994 – 78,1, 1995 – 73,1). În anii 1997-1998 s-a simțit o sporire a coeficientului criminalității până la 71,6 și respectiv 69,2 unități. În zona dată, cel mai mic coeficient este înregistrat în or. Tighina (1998 – 20,7) și se datorește faptului că o parte din municipiu se află sub conducerea autorităților transnistrene, iar datele statistice nu sunt transmise în MAI al Republicii Moldova.

Ponderea criminalității în această zonă este relativ stabilă în ultimii ani din perioada analizată (1995 – 12,6%, 1994 – 8,5%, 1995 – 7,7%, 1996 – 8%, 1997 – 7,2%, 1998 – 7,7%).

Un înalt coeficient al criminalității în zona Tiraspol este stabilit în Anenii-Noi. Pe parcursul perioadei analizate acesta descrește de la 146,3 în anul 1993 la 105,1 unități la 10.000 de locuitori în anul 1998. Cu toate acestea, în comparație cu alte raioane, nivelul criminalității este destul de înalt.

Zona Bălți reprezintă o zonă unde starea criminalității rămâne a fi tensionată. De la începutul anului 1993 și până în anul 1998 coeficientul criminalității a fost într-o continuă creștere (1993 – 61,7 infracțiuni la 10.000 locuitori, 1994 – 67,5, 1995 – 63,7, 1996 – 68,2, 1997 – 78,4, 1998 – 71,8), excepție făcând anii 1995 și 1998. În acești ani, numărul s-a micșorat, însă n-a coborât mai jos de limita anilor precedenți. Ponderea infracțiunilor din zona Bălți a crescut, iar în ultimii ani (1996-1998) a fost stabilă, constituind respectiv 13,9%, 13,9% și 13,7%. Un loc aparte în această zonă îl ocupă orașul Bălți unde numai în 1998 coeficientul criminalității a atins cota de 115,3 unități la 10.000 de locuitori, în anii precedenți fiind permanent în creștere. la fel și numărul de infracțiuni grave, săvârșite în întreaga zona a orașului este cel mai mare.

De regulă, pe parcursul anilor supuși analizei, cele mai puține infracțiuni sunt înregistrate în raionul Șoldănești (în 1998 – 358 infracțiuni înregistrate, coeficientul criminalității în anul 1997 constituind 61,2 unități, în anul 1998 – 77,3 unități la 10.000 de locuitori).

Una dintre zonele republicii ce deține întâietatea la capitolul infracțiunilor înregistrate o formează *zona Comrat*. În această zonă nivelul criminalității este unul dintre cele mai mari din republică. Astfel, în anul 1993 el a fost egal cu 96 de unități la 10.000 de locuitori, 1994 – 90,9, 1995 – 83,4, 1996 – 76,2, 1997 – 79,5, 1998 – 75,9. Cu toate că în primii ani s-a înregistrat o micșorare a nivelului, totuși acesta rămâne încă destul de mare. Ponderea infracțiunilor a scăzut de la 17,3% în 1993 la 13,3% în 1997; anul 1998 înregistrând o nouă creștere până la 14%. O atenție deosebită în această zonă merită raionul Leova, unde pe parcursul ultimilor ani este înregistrat cel mai mare nivel din zonă: în 1996 el a fost egal cu 109,7, în 1997 – 100,9 și în 1998 – 91,4 unități la 10.000 de locuitori. Cu toate acestea, cel mai mare număr de infracțiuni sunt înregistrate în Direcția Afacerilor Interne a UTA Găgăuz-Yeri: în 1996 – 1332, în 1997 – 1472, iar în 1998 – 1436.

O continuă creștere a criminalității este atestată în *zona Edineț*. Numărul total de infracțiuni înregistrate este de 3281, iar în 1993 a urcat până la 4003. Cifra maximă, 4271 de infracțiuni a fost înregistrată în această perioadă în 1997. Proporțional cu numărul absolut de infracțiuni, crește și coeficientul criminalității din zonă în 1992 – 52 unități la 10.000 de locuitori, în 1993 – 52,3, 1994 – 56,4, 1995 – 61,6, 1996 – 61, 1997 – 68,9, 1998 – 65,1. Unul dintre cele mai criminogene raioane din zona dată continuă să fie or. Soroca. Pe parcursul anilor supuși analizei, nivelul criminalității a crescut considerabil: de la 75,6 unități la 10.000 de locuitori în anul 1993 la 124,7 în anul 1998 (1994 – 75,7, 1995 – 87,1, 1996 – 89,5, 1997 – 107,9).

Numărul **persoanelor depistate** care au săvârșit infracțiuni este, de regulă, în corelație directă cu numărul infracțiunilor înregistrate și descoperite: cu cât mai multe infracțiuni sunt depistate și, respectiv, descoperite, cu atât mai mult va fi și numărul persoanelor depistate care au comis infracțiuni.

Deci, numărul persoanelor depistate care au săvârșit infracțiuni în anul 1992 a fost egal cu

15946, la 10.000 de locuitori (K activități criminale) reveneau câte $\approx 41,3$ asemenea persoane, către anul 1994 numărul persoanelor depistate crește până la 17850 (K activități criminale 46,4), apoi scade brusc în 1995 până la 16012 (K activități criminale 41,7) și iarăși crește lent atingând în 1998 nivelul de 17153 de persoane depistate, care au săvârșit infracțiuni ce revin câte 45,4 de persoane la 10.000 de locuitori. După cum se observă, ritmul de creștere a K activității criminale este mai mare decât creșterea numărului absolut al persoanelor depistate, aceasta se datorește înrăutățirii situației demografice: numărul populației Republicii Moldova descrește an cu an. Analiza istorică a indicilor menționați relevă faptul că situațiile asemănătoare cu cea din prezent au fost deja în anii precedenți. Bunăoară, numărul persoanelor depistate care au săvârșit infracțiuni, după o creștere lentă pe parcursul câtorva ani, se micșora brusc în anii 1976-1977 și 1986-1987, însă de fiecare dată după această scădere temporară urma o creștere și mai mare.

Asemenea tendință se repetă aproximativ în fiecare zece ani, ceea ce ne permite să presupunem că numărul persoanelor depistate care au comis infracțiuni în anii apropiați va fi în creștere.

În anul 1998, 86,7% (14879) din persoanele depistate care au săvârșit infracțiuni au fost trase la răspundere penală. Dacă urmărim acest indice în dinamică, se observă următoarele: în 1980 au fost trase la răspundere penală 12227 de persoane (84% din numărul tuturor persoanelor depistate), iar în anii următori ponderea acestora scădea lent în fiecare an, ajungând către anul 1989 până la 63%, apoi ponderea persoanelor trimise în judecată crește anual până la anul 1997, când a atins 93,8%.

Analiza datelor statistice privind infracțiunile comise de diferite categorii de populație atestă următoarele.

Infracțiunile săvârșite de *minor* în anii 1991-1995 erau în permanentă scădere, cu limitele: 18,9% în 1991 din numărul total de crime descoperite și 9,4% în 1995. Începând din anul 1996 ponderea infracțiunilor comise de minori a cunoscut o creștere lentă: în 1996 – 9,6%, 1997 – 9,7%, 1998 – 9,8%. Numărul minorilor trecuți în evidență de asemenea se mărește treptat începând cu anul 1994. Astfel, în 1994 la evidență se aflau 6508 minori, în 1995 – 6713, 1996 – 6839, 1997 – 7538. Ponderea infractorilor minori din numărul total de persoane depistate care au săvârșit crime în perioada analizată oscilează de la 15,1% în anul 1992 la 13,3% în 1994 (în 1998 – 14,7%), însă în comparație cu anii optzeci este mai mare și menține tendințe de creștere.

Îngrijorează mult schimbările care se produc în structura criminalității minorilor: ponderea infractorilor având vârsta de 14-15 ani începând cu 1992 a crescut de la 4,1% până la 5,2% (ultimii doi ani) și corespunzător ponderea celor în vârstă de 16-17 ani s-a micșorat de la 11% în 1991 până la 9%. După părerea experților, criminalitatea juvenilă în următorii ani va atinge un nivel mai sporit.

Tot în creștere este și *criminalitatea femeilor*. În anul 1992 au fost depistate 1573 de femei care au comis infracțiuni: în 1993 – 1280, 1994 – 1657, 1995 – 1701, 1996 – 1856, 1997 – 1716, 1998 – 1867 (ritmul sporului mediu față de anul precedent este egal cu 4%). La fel se majorează și ponderea femeilor în numărul general al persoanelor depistate care au săvârșit infracțiuni: dacă în prima jumătate a anilor nouăzeci acest indice a fost egal în medie cu 9,1%, atunci în a doua jumătate în 1998 acesta este egal în medie cu 10,9%.

Reflectând situația social-economică din republică, trebuie menționat că afluxul de șomeri a sporit și numărul *infracțiunilor săvârșite de persoane care nu lucrează și nu învață*: în 1992 anume persoanele din această categorie de au comis 2915 infracțiuni, în 1993 – 5711, 1994 – 6877, 1995 – 7821, 1996 – 9161, 1997 – 9983 și în 1998 – 11419. Pe parcursul perioadei menționate, ponderea crimelor comise de persoanele indicate a crescut de 2,3 ori de la 21,1% în 1993 la 49,3% în 1998, în cât fiecare a doua infracțiune în 1998 a fost săvârșită de persoane care nu lucrează și nu învață.

Ponderea cetățenilor apti de muncă, dar care nu lucrează și nu învață în numărul total al infractorilor în anii optzeci varia de la 16% până la 21% (deci fiecare a cincea persoană), în anul 1992 fiecare al treilea infractor nu lucra și nu-și făcea studiile, în 1994, 1995 – fiecare al doilea, în 1998 70,5% din numărul infractorilor n-au loc stabil de lucru și nu învață! Prin urmare, către anul 1998 scade considerabil ponderea muncitorilor în numărul infractorilor – până la 11,1%, de 3 ori mai puțin decât în anul 1992, de 5 ori mai puțin decât în anii optzeci. Ponderea țăranilor scade până la 3,7% (de 2,5 ori față de începutul anilor nouăzeci). Ponderea elevilor (inclusiv studenții) a scăzut de 2 ori până la 3,2% în 1998. Ritmul descreșterii este cel mai mare la ponderea infractorilor-muncitori (în medie aceasta descrește anual cu 3,6%) și infractorilor-țărani (descrește anual cu 1,2%). Tendințele de scădere destul de stabile a ponderii infractorilor din rândurile muncitorilor și țăranilor permit a prognoza că în următorii 2-3 ani numărul muncitorilor și țăranilor depistați în comiterea infracțiunilor va continua să scadă. Ponderea infractorilor din rândurile funcționarilor și elevilor s-a stabilizat și va fi în limitele a 5-7% la funcționari și 3-5% la elevi.

Îngrijorează ascensiunea stabilă a numărului de *infractori cu studii superioare*: de la 13,4% din totalitatea infractorilor în anul 1992 către anul 1998 ponderea acestora a ajuns la 17,2%, ce denotă intelectualizarea criminalității.

Datele statistice arată o permanentă scădere a unor tipuri periculoase de criminalitate. *Infracțiunile săvârșite de persoane în grup* s-au micșorat treptat de la 3603 (26,1% din numărul total de infracțiuni descoperite) în anul 1992 până la 2872 (12,4%) în 1998. Respectiv, descrește și ponderea persoanelor depistate, care au comis infracțiuni în grup: în 1992 – 41,7%, 1993 – 40%, 1994 – 34,7%, 1995 – 33,5%, 1996 – 33,4%, 1997 – 30,2%, 1998 – 26,7%. Ponderea *infracțiunilor săvârșite de persoane care anterior au mai comis crime*, fiind relativ stabilă, are și tendința spre o lentă descreștere: în 1992 – 17,8%, 1993 – 18,4%, 1994 – 17,5%, 1995 – 15,1%, 1996 – 16,4%, 1997 – 17,8%, 1998 – 15,4%. Ponderea persoanelor depistate care au comis crime de mai multe ori la fel scade: în 1992 – 13,2%, 1993 – 16%, 1994 – 13,7%, 1995 – 12%, 1996 – 11,6%, 1997 – 10,6%, 1998 – 11,3% (în anii optzeci aproximativ fiecare a cincea persoană depistată, anterior a mai comis o crimă).

Descreșterea numărului de infracțiuni descoperite, comise în grup sau de persoane care anterior au mai comis infracțiuni, poate fi explicată, parțial, prin creșterea profesionalismului acestor categorii de infractori, intelectualizarea criminalității, ceea ce le permite să evite mai ușor depistarea și condamnarea lor de organele de drept. Însă descreșterea numărului de persoane depistate, care au săvârșit *infracțiuni în stare de ebrietate*, în condițiile ascensiunii alcoolismului, beției și a narcomaniei în societate, nu poate fi lămurită prin condițiile obiective. În 1992 – 27,4% din infracțiunile descoperite au fost comise în stare de ebrietate (depistate 5194 de persoane care au săvârșit crime în stare de ebrietate sau 32,6% din totalitatea infractorilor), în 1993 – 21,8%, (355 de persoane – 22,2%), în 1994 – 25,5%, (5386 de persoane – 30,2%), în 1995 – 15,7% (3453 de persoane – 21,6%), în 1996 – 16,1% (19% din toți infractorii depistați), în 1997 – 13,8% (18,5%) și în 1998 în stare de ebrietate au fost comise 12,4% din infracțiuni (1933 de persoane – 11,3% din totalitatea infractorilor).

Sistemul de evidență statistică al MAI nu prevede colectarea datelor statistice despre **victimele infracțiunilor**. Dispunem doar de informația în care în numărul de crime figurează persoane în calitate de parte vătămată în anii 1993-1998. Analiza acestor date arată că în anul 1998 au fost înregistrate 36195 de infracțiuni dintre care în 11492 de infracțiuni în calitate de victime (parte vătămată) sunt bărbați (cu 10,8% mai puțin decât în 1997), în 6731 – femei (cu 25% mai puțin), în 398 – copii (cu 15,5% mai puțin) și în 93 de infracțiuni în calitate de victime (parte vătămată) sunt cetățeni străini (cu 21,8% mai puțin decât în 1997). Scăderea numărului de dosare în

care sunt înregistrate toate victimele se lămurește prin aceea că asemenea indice este în corelație directă cu numărul total de infracțiuni înregistrate: cu cât mai puține infracțiuni sunt înregistrate, cu atât mai mic este și numărul de victime înregistrate și invers.

Compararea acestor date pe perioada 1993-1998 atestă faptul că ritmul mediu al sporirii infracțiunilor cu bărbați în calitate de parte vătămată este egal cu 0,02%, (practic cu zero), ceea ce înseamnă că creșterea numărului într-un an se compensează prin descreșterea în anul următor, din care cauză rezultă că numărul de victime – bărbați în perioada analizată a fost stabil. Numărul victimelor – femei și copii descrește anual în medie cu 2,1% și corespunzător – 2,2%. La fel se micșorează și numărul de persoane cu cetățenie străină înregistrate în calitate de parte vătămată: în 1993 – 135 de persoane, în 1998 – 93 de persoane (ritmul sporirii anuale este egal în mediu cu – 5,2%).

Analiza datelor despre victime pe diferite categorii de infracțiuni atestă următoarele. În dosarele penale privind *omorul* numărul de victime – bărbați în perioada studiată a fost stabil (ritmul sporirii este egal cu 0%) și oscila de la 235 (în 1994) la 269 (în 1995) de persoane (în 1998 – 246 de persoane). Numărul victimelor – femei este în descreștere, anual în medie acesta scade cu 5,6%, în 1998 au fost înregistrate 81 de femei victime ale omorurilor (numărul maximal în 1994 a fost de 121 de persoane), îngrijorează creșterea numărului de copii asinați – 24 în 1998, pe când în anii precedenți media a fost de 18,7 persoane. Cetățenii străini omorâți alcătuiesc până la 2 persoane anual.

La *leziunile corporale grave* se micșorează numărul victimelor: la bărbați a scăzut de la 338 persoane în 1993 la 281 în 1998, la femei a scăzut de la 108 în 1993 la 64 de persoane în 1998. La infracțiunile în care figurează femeile în calitate de parte vătămată, în afară de numărul absolut scade și ponderea femeilor în numărul total de victime: în 1993 – 24,2%, în anul 1998 – 18,6%. Numărul copiilor și persoanelor străine, care au pățimit în rezultatul leziunilor corporale grave, relativ nu este mare: copii – în mediu 7 persoane anual, cetățeni străini – 1 persoană.

La infracțiunile de *viol* în anul 1998 au fost înregistrate 110 victime (numărul maxim în 1993 a fost egal cu 162 de femei), ritmul de scădere anual fiind egal în medie cu 4,5%. Scade și numărul de victime în rândul copiilor (în medie cu 6% în fiecare an) de la 82 de persoane în 1993 la 57 în 1998. Persoane străine în calitate de parte vătămată în perioada analizată nu au fost înregistrate.

Tâlhăriile și jafurile spre deosebire de celelalte infracțiuni, fac excepție: numărul de victime bărbați se micșorează, iar numărul femeilor devenite victime ale unor astfel de infracțiuni este în ascensiune. Așa, de exemplu, ponderea victimelor femei la tâlhării a crescut de la 31,4% în 1993 la 39% în 1997 (în 1998 la 34,2). La jafuri ponderea femeilor înregistrate în calitate de parte vătămată a depășit-o pe cea a bărbaților: 40,8% în 1992 și 55,1% în 1998. Din datele statistice rezultă că victime ale jafurilor devin, în majoritatea cazurilor, femeile, cota-parte a bărbaților fiind cu mult mai mică. Numărul victimelor copii, ca rezultat al infracțiunilor de tâlhărie și de jaf, oscilează precum urmează: la tâlhării între 10-21 persoane, la jafuri între 65-111 persoane. Numărul de persoane cu cetățenie străină înregistrate ca victime, fiind relativ stabil la infracțiunile de jaf, la tâlhărie scade: în anul 1993 – 23 de persoane, în 1994 – 11, în 1995 – 22, în 1996 – 17, în 1997 – 9 și în anul 1998 au fost 7 persoane.

Datele statistice privind **paguba materială ca urmare a infracțiunilor înregistrate** nu pot fi comparate pe o perioadă îndelungată, deoarece nu există informația completă, datorită faptului că în unele subdiviziuni ale MAI domnește o atitudine iresponsabilă față de aceasta chestiune. Ca rezultat cifrele totale oscilează foarte mult în fiecare an, ceea ce nu permite relevarea unor legități în dinamica. Putem să menționăm doar că în anul 1994 (dispunem de date doar începând cu 1994) suma stabilită a prejudiciului material a fost de 635.103.000 de lei în 1995 – 150.772.000 de lei, în

1996 – 214.11000 de lei, în 1997 – 489.980.000 de lei, în 1998 – 332.179.000 de lei. La infracțiunile descoperite (a fost înaintată învinuirea) suma stabilită a prejudiciului material a fost în 1998 egală cu 127.322.3.000 de lei (38,3% din suma stabilită a prejudiciilor) din care 53.506.000 de lei au fost achitate benevol, sau a fost sechestrata averea (16,1 % din suma totală a prejudiciului material stabilit, 42% din suma stabilită a prejudiciilor la infracțiunile descoperite). Compararea cu anii precedenți arată că crește ponderea prejudiciului stabilit la infracțiunile descoperite: 24% în anul 1994, 38,5% în 1995, 44,2% în 1996, 49,7% în 1997, 38,3% în 1998, ceea ce se datorează, parțial, creșterii numărului de infracțiuni descoperite. În pofida sporirii sumei prejudiciului stabilit la infracțiunile descoperite, ponderea sumei prejudiciului achitat benevol și a averii sechestrata a fost până la 1997 în descreștere: în 1994 – 54472.000 de lei (35,8% din suma prejudiciului cauzat de infracțiunile descoperite), în 1995 – 18.979.000 de lei (32,7%), în 1996 – 20.572.000 de lei (21,7%), în 1997 – 28.542.000 de lei (11,7%) în anul 1998 suma averii restituite cu ajutorul organelor de afaceri interne a crescut brusc până la 53.506.000 de lei (42% din suma prejudiciului cauzat de infracțiunile descoperite).

De menționat că din suma calculată pentru prejudiciul anului 1998 53,6% le revin infracțiunilor grave (177.924.000 de lei) și 8,1% – infracțiunilor ne semnificative (26.912.000 de lei). Suma achitată benevol sau care indica prețul averii sechestrata constituia la infracțiuni grave 22.549.000 de lei (34,2%) și la infracțiuni ne semnificative – 6.829.000 de lei (55%). În perioada analizată se observă o ascensiune bruscă a pagubei materiale înregistrate pe linia de activitate a poliției economice: 1994 – 31.185.000 de lei (4,9% din suma totală a prejudiciului stabilit în urma comiterii infracțiunilor), 1995 – 26.400.000 de lei (17,5%), în 1996 – 57.650.000 de lei (26,9%), în 1997 – 260.193.000 de lei (53,1%), în 1998 – 169.313.000 de lei (50,9%) – ritmul de sporire în anul 1998 față de anul 1994 constituie 442,9%! Pe parcursul acestei perioade a crescut considerabil, de asemenea, și numărul infracțiunilor înregistrate pe linia de activitate a poliției economice, însă în numărul total al infracțiunilor ponderea lor este totuși foarte moderată: în 1994 au fost înregistrate 2272 de infracțiuni pe linia de activitate a poliției economice (6,1% din toate infracțiunile comise pe teritoriul republicii), în 1998 – 3076 de infracțiuni (7,0% din numărul total), ritmul sporirii fiind 35,4%.

Suma stabilită a pagubelor materiale pe linia de activitate a poliției judiciare în anii 1994 – 1998 a scăzut considerabil: de la 582.829.000 de lei (91,8% din suma totală) în 1994 la 159.195.000 de lei (47,9%) în anul 1998; ritmul descreșterii este egal cu 72,7%. Numărul de infracțiuni înregistrate pe linia poliției judiciare în 1994 a fost de 32588 (87,3% din numărul total), în 1998 – 31071 de infracțiuni (85,8%) ritmul descreșterii constituind 4,6%.

În anul 1998 suma totală de avere sechestrată și restituită benevol de 83,8% (44.845.000 de lei) le revin infracțiunilor pe linia de activitate a poliției economice și 15,4% (8.248.000 de lei) - pe linia poliției judiciare.

Din suma calculată pentru paguba materială cauzată de infracțiunile descoperite ponderea averii restituite a fost de asemenea mai mare la poliția economică – 57,4%, la poliția judiciară – 17,9%, alte servicii – 13,4% (pe toate infracțiunile descoperite în 1998 a fost restituite 42%).

Prin urmare, analiza statistică a criminalității în Republica Moldova demonstrează că micșorarea criminalității înregistrate în anul 1998 nu are o bază obiectivă; coeficienții criminalității și ponderea criminalității grave rămân la nivelul mediu al anilor 1990 și depășesc cu mult nivelul mediu al anilor 70-80; situațiile asemănătoare cu cea din anul 1998 au mai fost deja în anii 1976-1977, 1986 1987, însă în anii următori avea loc întotdeauna o creștere bruscă a criminalității înregistrate.

Pornind de la cele expuse, putem presupune că în anii apropiați nivelul criminalității va fi în

ascensiune.

Tendința de micșorare a numărului de infracțiuni înregistrate în anul 1998, cu toate că numărul de cereri parvenite în anul 1998 a fost relativ mediu, poate avea mai multe cauze.

Prin urmare, una dintre aceste cauze pare a fi orientarea conducerii MAI spre evaluarea activității organelor de afaceri interne după procentul descoperirii infracțiunilor. Aflându-se sub o permanentă presiune, conducerea comisariatelor de poliție, la rândul lor, exercită, de asemenea, o anumită presiune asupra colaboratorilor comisariatului. Acest fapt duce la filtrarea cererilor și a informației cu privire la infracțiuni care ajung în comisariate. Drept urmare a acestui fapt sunt înregistrate, în majoritatea cazurilor, acele cereri, potrivit cărora, este deja cunoscut bănuitul, în felul acesta, este regulat, artificial, numărul de cereri înregistrate. Ne convingem de acest lucru examinând numărul de cereri adresate procuraturii și numărul de dosare penale intentate de ea. Astfel, în 1992 au fost adresate procuraturii 5160 de cereri în baza cărora au fost intentate 1593 de dosare penale, în 1993 – 5074 de cereri și 1558 de dosare, 1994 – 5693 de cereri și 1642 de dosare, 1995 – 6100 de cereri și 1861 de dosare, 1996 – 7070 de cereri și 2304 de dosare, 1997 – 7119 de cereri și 2865 de dosare, 1998 – 8434 de cereri și 2580 de dosare. Aici observăm o continuă ascensiune a numărului de cereri, precum și a dosarelor intentate. Aceasta se datorește faptului că procuratura niciodată nu și-a pus scopul de a mări a procentul de descoperire.

Diferența dintre numărul de infracțiuni înregistrate în anul 1998 comparativ cu 1997 constituie 2919 unități ori 7,5 % mai puțin. Aceasta se explică și prin aceea că în 1998 au fost înregistrate cu 1227 mai puține infracțiuni de escrocherie, ceea ce constituie 58% din infracțiunile ce formează diferența dintre anul 1997 și 1998.

Profitând de lipsa unor prevederi exacte și stricte referitor la aceste tipuri de infracțiuni în „Instrucțiunea despre evidența unică a infracțiunilor”, anexa 2 la ordinul nr. 401-11/45 din 28.09.92 Procuratura Generală a MAI a RM, comisariatele de poliție, în special cele din mun. Chișinău, intentau dosare penale pe marginea fiecărei cereri a persoanelor înșelate de către băncile ruinate ori de firmele dispărute. Fiecare dintre aceste infracțiuni era trecută în evidență ca descoperită, deoarece erau înaintate învinuirile fie în prezența ori lipsa persoanelor din conducerea firmelor ori băncilor. În așa fel creștea numărul total de infracțiuni înregistrate, dar sporea și procentul de descoperire pe comisariat. Adunând sute de cereri și înregistrându-le pe măsura necesităților, comisariatele manipula cu ajutorul lor procentul râvnit de descoperire.

În anii precedenți în aceste scopuri erau folosite infracțiunile depistate suplimentar, însă cu începere de la 29.01.96 acestea au fost anulate. Acum, comisariatele au găsit altă soluție – cererile persoanelor înșelate ca urmare a ruinării piramidelor financiare.

Drept exemplu de depășire a situației create pot servi țările baltice. În acest scop trebuie, ca pe o anumită perioadă, să fie anunțat un „moratoriu” referitor la procentul de descoperire concomitent cu intensificarea controlului asupra neînregistrării cererilor. Se cer, de asemenea, instalate suplimentar mai multe telefoane de încredere pentru populația republicii. Atare măsuri vor duce la aceea că toate comisariatele de poliție vor reflecta în dările de seamă statistice cifrele reale. Exemplificăm. În Lituania, criminalitatea se prezintă în felul următor: infracțiunile înregistrate în 1990 au constituit 34686, 1991 – 41929, 1992 – 61871, 1993 – 52835, 1994 – 40983, 1995 – 39141, 1996 – 38205, și în 1997 – 36865 (în anul 1993 populația în Lituania era de 2,565 mil. de locuitori. Proclamarea independenței a avut loc la 17.09.1991).

O altă cauză, ce a general o astfel de situație, poate servi intelectualizarea și profesionalizarea criminalilor. Actualmente, activitatea criminalilor se consolidează în scopul de a săvârși infracțiuni cu un grad sporit de latență ori sunt executate cu un înalt profesionalism, ceea ce și complică lucrul organelor de interne.

O cauză care a dus la descreșterea numărului de infracțiuni înregistrate poate fi și pierderea încrederii populației în capacitatea organelor competente de a le apăra drepturile și interesele lor legitime. Acest fapt îl confirmă și de unele sondaje de opinie desfășurate de Centrul de Cercetări Științifice al Academiei de Poliție „Ștefan cel Mare” (vezi de exemplu: *Opinia publică despre rolul și funcțiile poliției în Strategia combaterii criminalității organizate și corupției*, Chișinău, 1997). Sondajul în cauză nu a avut printre obiectivele sale determinarea nivelului de criminalitate latentă. Putem însă presupune că neîncrederea populației în poliție, demonstrată de sondaj, ar putea duce la scăderea nivelului de cereri și, prin urmare, la scăderea numărului de crime înregistrate.